

WZORY

CIEŹAR

$$F = m \cdot g$$

gdzie:

- F – ciężar [N]
- m – masa [kg]
- g – przyspieszenie ziemskie ($\approx 10 \frac{N}{kg}$)
- $1N = \frac{kg \cdot m}{s^2}$

GĘSTOŚĆ

$$\rho = \frac{m}{V}$$

gdzie:

- ρ – gęstość substancji, z jakiej zbudowane jest ciało
[$\frac{kg}{m^3}$]
- m - masa [kg]
- V – objętość [m^3]

CIŚNIENIE

$$p = \frac{F_n}{S}$$

gdzie:

- p -ciśnienie [Pa] ($\text{Pa} = \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$)
- F_n - siła nacisku (parcia) [N]
- S - pole powierzchni [m^2]

CIŚNIENIE HYDROSTATYCZNE

$$p = \rho \cdot g \cdot h$$

gdzie:

- p - ciśnienie cieczy [Pa]
- ρ - gęstość cieczy [$\frac{kg}{m^3}$]
- g - przyspieszenie ziemskie [$\frac{N}{kg}$]
- h - wysokość słupa cieczy [m]

SIŁA WYPORU (PRAWO ARCHIMEDESA)

$$F_w = \rho_c \cdot g \cdot V_c$$

gdzie:

- F_w - siła wyporu [N]
- ρ_c - gęstość wypartej cieczy [$\frac{kg}{m^3}$]
- g - przyspieszenie ziemskie [$\frac{N}{kg}$]
- V_c - objętość wypartej cieczy [m^3]

PRĘDKOŚĆ

$$v = \frac{s}{t}$$

gdzie:

- v – prędkość [$\frac{m}{s}$]
- s – droga [m]
- t – czas [s]

DROGA W RUCHU JEDNOSTAJNYM

$$s = v \cdot t$$

gdzie:

- v – prędkość [$\frac{m}{s}$]
- s – droga [m]
- t – czas [s]

PRZYSPIESZENIE

$$a = \frac{v}{t}$$

gdzie:

- a – przyspieszenie [$\frac{m}{s^2}$]
- v – prędkość [$\frac{m}{s}$]
- t – czas [s]

DROGA W RUCHU JEDNOSTAJNIE PRZYSPIESZONYM

$$s = \frac{a \cdot t^2}{2}$$

gdzie:

- s – droga [m]
- a – przyspieszenie [$\frac{m}{s^2}$]
- t – czas [s]

PRZYSPIESZENIE (II ZASADA DYNAMIKI NEWTONA)

$$a = \frac{F}{m}$$

gdzie:

- a – przyspieszenie [$\frac{N}{kg}$]
- F – siła [N]
- m – masa [kg]

PEŁD

$$p = m \cdot v$$

gdzie:

- p – pęd [$\text{kg} \cdot \frac{\text{m}}{\text{s}}$]
- m – masa [kg]
- v – prędkość [$\frac{\text{m}}{\text{s}}$]

PRACA

$$W = F \cdot s$$

gdzie:

- W – praca [J]
- F – siła [N]
- s – droga [m]

- $J = N \cdot m$

MOC

$$P = \frac{W}{t}$$

gdzie:

- P – moc [W]
- W – praca [J]
- t – czas [s]
- $W = \frac{J}{s}$

ENERGIA POTENCJALNA

$$E_p = m \cdot g \cdot h$$

gdzie:

- E_p - energia potencjalna [J]
- m – masa [kg]
- g - przyspieszenie ziemskie [$\frac{N}{kg}$]
- h - wysokość [m]

ENERGIA KINETYCZNA

$$E_k = \frac{m \cdot v^2}{2}$$

gdzie:

- E_k - energia kinetyczna [J]
- m - masa [kg]
- v - prędkość [$\frac{m}{s}$]

I ZASADA TERMODYNAMIKI

$$\Delta E_w = W + Q$$

gdzie:

- ΔE_w - przyrost energii wewnętrznej [J]
- W - praca [J]
- Q - ciepło [J]

CIEPŁO WŁAŚCIWE

$$c_w = \frac{Q}{m \cdot \Delta T}$$

gdzie:

- c_w - ciepło właściwe $[\frac{J}{kg \cdot ^\circ C}] / [\frac{J}{kg \cdot K}]$
- Q – ciepło [J]
- m – masa [kg]
- ΔT – zmiana temperatury [$^\circ C$] / [K]

CIEPŁO TOPNIENIA

$$c_t = \frac{Q}{m}$$

gdzie:

- c_t - ciepło topnienia [$\frac{J}{kg}$]
- Q - ciepło [J]
- m - masa [kg]

CIEPŁO KRZEPNIĘCIA

$$c_k = \frac{Q}{m}$$

gdzie:

- c_k - ciepło krzepnięcia [$\frac{J}{kg}$]
- Q - ciepło [J]
- m - masa [kg]

CIEPŁO PAROWANIA

$$c_p = \frac{Q}{m}$$

gdzie:

- c_p - ciepło parowania [$\frac{J}{kg}$]
- Q – ciepło [J]
- m – masa [kg]

CIEPŁO SKRAPLANIA

$$c_s = \frac{Q}{m}$$

gdzie:

- c_s - ciepło skraplania [$\frac{J}{kg}$]
- Q - ciepło [J]
- m - masa [kg]

PRAWO COULOMBA

$$F = k \cdot \frac{q_1 \cdot q_2}{r^2}$$

gdzie:

- F – siła [N]
- k – współczynnik proporcjonalności [$9 \cdot 10^9 \frac{N \cdot m^2}{C^2}$]
- q_1, q_2 – ładunek punktowy [C]
- r – odległość [m]

POTENCJAŁ ELEKTRYCZNY

$$V = \frac{E_p}{q}$$

gdzie:

- U – napięcie elektryczne (różnica potencjałów) [V]
- V – potencjał elektryczny w danym punkcie w przestrzeni [V]
- E_p – energia potencjalna [J]
- q – ładunek punktowy [C]
- $V = \frac{J}{C}$

NATEŻENIE PRĄDU ELEKTRYCZNEGO

$$I = \frac{q}{t}$$

gdzie:

- I – napięcie elektryczne [A]
- q – ładunek punktowy [C]
- t – czas [s]
- $A = \frac{C}{s}$

OPÓR ELEKTRYCZNY

$$R = \frac{U}{I}$$

gdzie:

- R – opór elektryczny [Ω]
- U – napięcie elektryczne [V]
- I – natężenie elektryczne [A]
- $\Omega = \frac{V}{A}$

OPÓR ELEKTRYCZNY

$$R = \rho \frac{l}{S}$$

gdzie:

- R – opór elektryczny [Ω]
- ρ – opór właściwy [$\Omega \cdot m$] (zależy od materiału i temperatury)
- l – długość przewodu [m]
- S – pole przekroju poprzecznego przewodu [m^2]

POŁĄCZENIE SZEREGOWE OPORNIKÓW

- *Opór*

$$R = R_1 + R_2 + R_3$$

- *Napięcie*

$$U = U_1 + U_2 + U_3$$

- *Natężenie*

$$I_1 = I_2 = I_3$$

POŁĄCZENIE RÓWNOLEGŁE OPORNIKÓW

- *Opór*

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$$

- *Napięcie*

$$U_1 = U_2 = U_3$$

- *Natężenie*

$$I = I_1 + I_2 + I_3$$

PRACA PRĄDU

$$W = U \cdot I \cdot t$$

gdzie:

- W – praca [J]
- U – napięcie elektryczne [V]
- I – natężenie prądu [A]
- t – czas [s]

MOC PRĄDU

$$P = U \cdot I$$

gdzie:

- P – moc prądu [W]
- U – napięcie elektryczne [V]
- I – natężenie prądu [A]

SIŁA MAGNETYCZNA

$$F = B \cdot I \cdot l$$

gdzie:

- F – siła magnetyczna [N]
- B – indukcja magnetyczna pola [T]
- I – natężenie [A]
- l – długość przewodnika [m]
- $T = \frac{kg}{s^2 \cdot A}$

CZĘSTOTLIWOŚĆ

$$f = \frac{n}{t}$$

$$f = \frac{1}{T}$$

gdzie:

- f – częstotliwość [Hz]
- n – ilość drgań
- t – czas [s]
- $\text{Hz} = \frac{1}{\text{s}}$

gdzie:

- f – częstotliwość [Hz]
- T – okres [s]
- $\text{Hz} = \frac{1}{\text{s}}$

PRĘDKOŚĆ FALI

$$v = \frac{\lambda}{T}$$

$$v = \lambda \cdot f$$

gdzie:

- v – prędkość [$\frac{m}{s}$]
- λ – długość fali [m]
- T – okres [s]

gdzie:

- v – prędkość [$\frac{m}{s}$]
- λ – długość fali [m]
- f – częstotliwość [s]

OGNISKOWA

$$f = \frac{1}{2} \cdot r$$

gdzie:

- f – ogniskowa [m]
- r – promień krzywizny zwierciadła [m]

POWIĘKSZENIE OBRAZU - ZWIERCIADŁA

$$p = \frac{h_2}{h_1}$$

$$p = \frac{y}{x}$$

gdzie:

- p – powiększenie
- h_2 – wysokość obrazu
- h_1 – wysokość przedmiotu

gdzie:

- p – powiększenie
- y – odległość obrazu od zwierciadła
- x – odległość przedmiotu od zwierciadła

WSPÓŁCZYNNIK ZAŁAMANIA ŚWIATŁA

$$n_{21} = \frac{v_1}{v_2}$$

gdzie:

- n – współczynnik załamania światła ośrodka drugiego względem pierwszego
- v – prędkość rozchodzenia się światła w ośrodkach pierwszym i drugim $[\frac{m}{s}]$

POWIĘKSZENIE OBRAZU - SOCZEWKI

$$p = \frac{h_2}{h_1}$$

$$p = \frac{y}{x}$$

gdzie:

- p – powiększenie
- h_2 – wysokość obrazu
- h_1 – wysokość przedmiotu

gdzie:

- p – powiększenie
- y – odległość obrazu od soczewki
- x – odległość przedmiotu od soczewki

ZDOLNOŚĆ SKUPIAJĄCA SOCZEWKI

$$Z = \frac{1}{f}$$

gdzie:

- Z – zdolność skupiająca soczewki [D]
- f – ogniskowa [m]
- $D = \frac{1}{m}$